

کرونا باعث گردش جهان به سمت انگاره‌های علمی می‌شود

یک جامعه‌شناس با توجه به پژوهشی که انجام داده، معتقد است علاوه بر تاثیر این ویروس در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی-فرهنگی، انتظار یک تغییر انگاره‌ای حاصل از ویروس کرونا دور از دسترس نخواهد بود ...

یک جامعه‌شناس با توجه به پژوهشی که انجام داده، معتقد است علاوه بر تاثیر این ویروس در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی-فرهنگی، انتظار یک تغییر انگاره‌ای حاصل از ویروس کرونا دور از دسترس نخواهد بود و احتمالاً جهان شاهد یک گردش کلی و قوی به سمت انگاره علمی و فاصله‌گیری از انگاره‌های درک متعارفی، خرافاتی و شبه دینی خواهد بود.

به گزارش ایسنا، کووید-۱۹ تقریباً در تمام کشورهای جهان جنبه فراگیری و عالم‌گیری به خود گرفته است و تمام ملت‌های جهان را تحت تاثیر خود قرار داده، میلیون‌ها نفر را مبتلا کرده، جان صدها هزار نفر را گرفته است و تقریباً اقتصاد جهان را با چالش روبه‌رو کرده است. اما به نظر می‌رسد پیامدهای این ویروس به ویژه در میان مدت و بلند مدت یکسان نبوده و اثرات منفی آن بیشتر متوجه کشورهای و ملت‌های فقیر و طبقات پایین خواهد بود. محقق در یک مقاله با عنوان "علت‌ها و پیامدهای همه‌گیری کووید-۱۹" این موضوع را بررسی کرده است.

در این مطالعه که توسط خلیل میرزایی، دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی رودهن انجام شده، آمده است: «روش مورد مطالعه در این پژوهش، از نظر هدف، روش بنیادی نظری و از نظر اجرا اسنادی بوده است. پژوهش‌های بنیادی نظری مبتنی بر روش‌های استدلالی عقلانی-قیاسی است و در این راستا تلاش می‌کند با استفاده از گزاره‌پردازی به طرح کلی برسد و در این راستا، گزاره‌هایی از نظر منطقی و عقلانی درست و همخوان و مکمل را به خود می‌گیرد تا به نتیجه عقلانی دست یابد. این روش از نظر اجرا مبتنی بر یک روش اسنادی است و از سنج‌های غیرواکنش سود می‌جوید و معمولاً در راستای نیل به نظریه یا مدل خود، مبانی نظری موجود را بررسی و نقد می‌کند و در نهایت اصول استدلالی و عقلانی خود را طرح و نتیجه‌گیری می‌کند.»

در بخش دیگری از این پژوهش گفته شده است: «مقاله حاضر، با در نظر گرفتن چهار دیدگاه درباره ویروس کرونا، نگاشته شده است که سه دیدگاه آن معطوف به علت‌ها و یک دیدگاه معطوف به پیامدها بود. در دو دیدگاه نخستین، علت کووید-۱۹ به تروریسم زیستی نسبت داده می‌شود و وجود دو پیکره سیاسی-اقتصادی را هدف قرار می‌دهد که در آن از یک سو کشورهای غربی-شمالی، متهم به ساخت و گسترش این ویروس هستند و از سوی دیگر چین به عنوان خاستگاه این ویروس، متهم به ساخت و گسترش این ویروس در راستای هدف‌های سیاسی-اقتصادی می‌شود که با توجه به شواهد و استدلال‌های موجود، این دو دیدگاه تا حدود زیادی رد می‌شوند. دیدگاه سوم، علت را ناشی از روابط و تعامل‌های نامناسب انسان و طبیعت می‌داند و شیوع این ویروس را ناشی از پاسخ درخور طبیعت به تجاوز انسان می‌داند که با توجه به شواهد موجود، این امکان پذیرترین دیدگاه درباره علت شکل‌گیری و شیوع این ویروس در نظر گرفته می‌شود.»

میرزایی در این مقاله می‌گوید: «دیدگاه چهارم معطوف به پیامدهاست که مشخص شد علاوه بر تاثیر این ویروس در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی-فرهنگی، انتظار یک تغییر انگاره‌ای حاصل از ویروس کرونا دور از دسترس نخواهد بود و احتمالاً جهان شاهد یک گردش کلی و قوی به سمت انگاره علمی و فاصله‌گیری از انگاره‌های درک متعارفی، خرافاتی و شبه دینی خواهد بود. حتی می‌توان گفت تغییر در نظام‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی-فرهنگی در سطح جهان قابل انتظار خواهد بود و احتمالاً کشورهای مطلق‌گرا و اقتدارگرا به تشکیل حکومت یا دولت استثنا به ویژه در زمان‌های بحران روی خواهند آورد؛ اما دولت‌های دموکرات و رفاه در قالب ملت-دولت تلاش خواهند کرد اعتماد اجتماعی و عمومی را تقویت کنند تا ماندگاری خود را تضمین کنند.»

این جامعه‌شناس در بخش دیگری از این پژوهش می‌گوید: «در عین حال با توجه به افزایش شکاف طبقاتی و آسیب پذیر شدن قشرهای پایین جامعه و ناتوانی و کم‌توانی حکومت‌های اقتدارگرا، احتمال افزایش اعتراض‌های خیابانی، انقلاب‌ها و اعتصاب‌ها و گرایش به تغییر حکومت‌ها و تبدیل آن‌ها به دولت‌های رفاه افزایش خواهد یافت. به طور کلی، با توجه به تغییر انگاره‌ای که پیش‌بینی می‌شود در جهان صورت بگیرد، می‌توان پیش‌بینی کرد که:

۱- آهنگ رشد مدرنیته تندتر شود.

۲- فناوری های دیجیتالی و ارتباطات مجازی، پیشرفته تر و گسترده تر شوند و اقتصاد و مناسبات اجتماعی بیشتر به سمت مجازی بنیاد بودن سوق یابد.

۳- انگاره علمی و نظام کارشناسی، برجسته تر شود و علم، چیرگی و نفوذ خود را به شبه دین ها و خرافات افزایش دهد.

۴- احساس ناایمنی به ویژه در حوزه سلامت افزایش یابد و جهان سرمایه داری بر زیست-پزشکی و زیست-سرمایه تاکید بیشتری کند. در نتیجه دولت های رفاه بیشتر به اقدامات رفاهی و سلامتی بها بدهند.»

این مقاله در ویژه نامه پیامدهای شیوع ویروس کرونای فصلنامه علمی-تخصصی ارزیابی تاثیرات اجتماعی منتشر شده است.